

12. közép (12.B) – Magyar nyelv témakörök

Kommunikáció

1. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jele és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend).
2. A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljának, funkcióinak, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással.
3. A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái, nyelvi és képi kifejezési formái.

A magyar nyelv története

4. A nyelvtörténet forrásai: kézirásos és nyomtatott nyelvemlékek (pl. *A tihanyi apátság alapítólevele*, *Halotti beszéd és könyörgés*, *Ómagyar Mária-siralom*).
5. A magyar nyelv történetének fő korszakai.
6. A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségyszók, idegen szavak.

Ember és nyelvhasználat

7. Csoportnyelvek, szaknyelvek, rétegnyelvek, hobbinyelvek. A szleng és az argó.
8. A nyelv mint jelrendszer.

Nyelvi szintek

9. A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere.
10. A mondatrészek fogalma, fajtái, felismerésük mondatban, helyes használatuk a mondatok felépítésében (állítmány, alany, tárgy, határozó, jelző).
11. A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai.

A szöveg

12. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény, beadvány; hozzászólás, felszólalás, vitaindító, rövid ünnepi beszéd; ajánlás, méltatás; szórólap.
13. A szövegköziség, intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben.
14. Az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlésmódjai (pl. honlap, blog, internet), az új közlésmódok társadalmi hatása.

A retorika alapjai

15. A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig.
16. A kulturált véleménynyilvánítás és vita gyakorlata.
17. Az érvelés műfajai: a tétel, a bizonyítás, a cáfolat, az érv és az ellenérv.

Stílus és jelentés

18. Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés.
19. Az egyszerűbb szóképek köznyelvi és szépirodalmi szövegekben: hasonlat, metafora, metonímia.
20. Az egyszerűbb alakzatok: felsorolás, ismétlődés, ellentét, gondolatrítmus.